

naravnimi potrebami in zakoni se ne moremo kregati. Coprati kmet tudi ne zna.

Pravična zahteva torej je: Pridelovalcem se naj dovoli za hrano družini in za delavce ter za se same toliko fiziološko, kolikor ga neobhodno potrebuje. S skromno določenimi množinami živil in s takimi odredbami se kmetom ljudem jemlje veselje do dela.

V osrednje komisije, ki imajo opraviti s sestavo takih odredb, pa se naj v bodoče vpokliče tudi kmetijske strokovnjake in ne same uradnike in kmetijske neprijatelje iz mest.

Preobrat v Rusiji.

Strastna borba za nadvlado in moč v Rusiji je dobila novo obliko. Delavski in vojaški svet se je dne 7. novembra s pomočjo čet polastil Petrograda in vlade. Začasne vlade, ki je strmoglavila carja in njegovo vlado, ni več, njen voditelj in ministrski predsednik Kerenski je pobegnil, sicer bi ga bil novi revolucionarji odpravili v ječo, kakor se je to zgodilo z drugimi njegovimi tovariši-ministri. Vse petrograjske ječe so tako prenapolnjene pristašev Kerenskijske vlade, da so morali nekaj vojašnic in solskih poslopij spremeniti v jetnišnice. Na čelo nove vlade se je dvignil Lenin, ki je vodja mirovne struje ruske socialne demokracije ter prijatelj Avstrije in Nemčije.

Eden prvih korakov, ki ga je storila nova revolucionarna vlada, je sledeči oklic, ki naj bi bil podlaga za mirovno ponudbo:

„Nova vlada predlaga vladam vseh vojskujočih se držav, da bi se naj takoj začela predposvetovanje za doseg pravičnega miru, ker je mnenja, da mora biti pravičen mir, ki si ga želi večina delavskih slojev vseh vsled vojne izmučenih držav, takojšen mir brez vsake prilastitve tujega ozemlja in brez vsake nasilne pripojitve tujih narodnosti. Pod nasilno prilastitvijo tujega ozemlja razumeva vlada vsako priklopitve kake male narodnosti k neki veliki državi brez njenega privoljenja, bodisi, da se to zgodi v Evropi ali onstran morja; nasilna prisvojitve kake male narodnosti je pa nasilna zabranitev, da si vsaka narodnost po svoje uredi svojo politično vladno obliko.“

Vlada slovesno razglasa svoj sklep in trdno voljo, da podpiše mir, ki napravi pod imenovanimi, za vse narodnosti pravičnimi pogoji konec tej vojski. Izjavlja tudi, da je pripravljena razmotrivati o vseh drugih mirovnih pogojih, ki pa morajo biti od dotičnih vojskujočih se držav predlagani jasno in določno ter najhitreje. Vlada tudi odpravi vso tajno diplomacijo in vse tajne pogodbe in jih proglasi za ničevne in neveljavne.

Vlada predlaga vladam vseh vojskujočih se držav, naj sklenejo takoj premirje za tri mesece, ki bodo zadostovali, da pridejo mirovna pogajanja do dobrega zaključka. Nadalje predlaga, da se naj udeležijo mirovnih posvetovanj vse narodnosti ali narodi, ki so zapleteni v vojsko ali pa trpe vsled vojske in da se naj skliče zborovanje iz zastopnikov vseh narodov sveta. Na tem zborovanju bi naj bili končno veljavno sprejeti izdelani mirovni pogoji.

Predlagajoč vsem vojskujočim se državam te navedene mirovne predloge, se obrača začasna ruska vlada na zavedno delavstvo treh najbolj omikanih narodov sveta, namreč Anglije, Francije in Nemčije, ki ima za napredek socializma največje zasluge, s prošnjo, da to delavstvo umeva rešiti načrt za osvoboditev človeštva od vojnih strahot.

Ker se pa sedaj v Rusiji spreminjajo vlade in ministri, kakor spreminja luna svojo obliko, in se torej razmere niso pojasnile, zlasti pa okoliščina, da baje koraka bivši ministrski predsednik Kerenski z mogočno armado proti Petrogradu, bosta naša in nemška vlada bržčas nekoliko počakali z odgovorom, dokler se razmere v Rusiji ne razjasnijo. Na drugi strani je pa zopet upoštevati, da bo Anglija zastavila vse svoje sile, da Rusija ne sklene posebej miru. Že se sliši grožnja Anglije in Amerike, da angleška in ameriška vlada ne priznavata sedanje ruske vlade in bi ji odtegnili vsako denarno pomoč, ako bi sklenila posebej mir. Vsekako je pa izjava nove ruske vlade jasen dokaz, da je že tudi rusko ljudstvo do grla sito vojske in si srčno želi miru. Rusko ljudstvo dobro ve, kje tičijo ovire za sklepanje miru; znano mu je, da nista ta ovira ne Avstrija in tudi ne Nemčija, marveč Anglija, kajti papeževskega mirovnega pisma ni odklonila ne avstrijska in tudi ne nemška, marveč angleška vlada s svojimi pretiranimi zahtevami.

Dne 12. novembra se poroča iz Petrograda, da je Kerenski zbral močno armado več armadnih zborov in je z njimi korakal proti Petrogradu. Po poročilih iz Stokholma se je baje vršila 10 km pred Petrogradom bitka med armado, ki jo je zbral Kerenski, in armado, ki je na strani boljševikov. Stokholmska poročila pravijo, da so po krvavem boju zmagale čete Kerenskega. General Kornilov je baje vkorakal v Petrograd. Tudi petrograjska posadka se je zopet postavila na stran Kerenskega. Lenina je zapustilo mnogo odličnih somišljenikov. Iz teh poročil sledi, da divja sedaj v Rusiji meščanska vojska. O podrobnih dogodkih pa dohajajo iz Rusije le prav skromna in zavita poročila, ki so pobarvana v Angležem prijaznem duhu.

VELIKA URA

zahteva velik narod!
Gre za bodočnost naših
otrok, naše očetnjave!

Vsak posameznik v de-
želi, ki podpiše

7. vojno posojilo,

krepi armado, jači dr-
žavo in utrjuje varnost
sedanjega in vseh prej-
šnjih vojnih posojil!

Splošna
brambna dolžnost
zunaj! doma!

Stori
svojo dolžnost!

Italijansko bojišče.

Položaj na italijanski fronti je sedaj ta-le: Armadni skupini Boroevič in Belov stojita ob spodnjem toku reke Piave. Nekoliko južno od mesta Feltre (blizu reke Piave ob srednjem toku) se zasluče naša fronta proti zahodu, in sicer mimo kraja Fonzaso (na italijanskih tleh zahodno od Feltre), potem južnozahodno mimo kraja Primolano (tudi na italijanskih tleh v dolini reke Brenta), proti Asiagu in Arsieru in teče od tam v zahodni smeri v dolino reke Adige. Maršal Krobatin je s svojo armado skupino prodiral od severa do mesta Feltre. Maršal Heccendorf je zavzel Asiago ter prodira proti vzhodu na planoti Sedem občin, kjer je zavzel 1612 metrov visoko goro Longara, proti jugu in vzhodu pa prodira v dolini reke Brenta, kjer so naše čete zavzele važne italijanske obmejne utrube na višinah in sicer Cima di Campo (1517 m) in Cima di Lan (1260 m), in nekaj krajev na Italijanskem. Tako se je naša fronta zadnje dni močno izravnala. Poprej je tekla po velikem ovinku čez koroško in tirolsko obmejno gorovje, a sedaj je vpognjena proti severu le še v prostoru pri mestu Feltre. Cela bojna črta od izliva reke Piave čez Feltre, Asiago in Arsiero do reke Adige (južno od Rovereta) znaša samo 180 km. Fronta se je torej skrčila za nad 200 km. Visoko gorovje je večinoma za našim hrbtom. Skoro gotovo se sovražnik tudi ob Piavi ne bo mogel resno ustavljati našemu prodiranju, ker silita maršala Heccendorf in Krobatin od severa proti jugu in vzhodu ter tako ogrožata hrbet Lahu ob Piavi. Francoskim listom se poroča, da gradijo Italijani 80 km za reko Piavo drugo močno obrambno črto, katero so že zasideli francoske pomožne čete. Nekatere vesti so poročale, da je bil general Kadorna odstavljen od vrhovnega poveljstva in da je general Diaz imenovan za njegovega naslednika. Uradno pa še ta vest ni potrjena. Soditi po pripravi, ki se vršijo sedaj v Italiji, se bo italijanska armada kmalu postavila naši resno v bran. Pričakovati torej smemo, da se bodo vršili v kotu zahodno od Piave in južno od Asiaga-Arsiera srčiti boji. Italijani stavijo vse svoje upanje v pomoč Francije in Anglije. Pomoč jim je obljubljena in je deloma že tudi na poti. Francoski ministrski predsednik je te dni izjavil, da tečejo po vseh železnicah in potih francoski in angleški vojaški, kanoni in vojno gradivo na drugo stran Alp. Sestavljen se je tudi vojaški svet četverosporazuma. Ta bo imel nalogo, da spravi sklad in enotnost med vojno podvzetja četverosporazuma, ki bo sestavljen iz ministrskih predsednikov in po enega člana francoske, angleške in italijanske vlade, katerim se bodo pridružili zastopniki drugih držav, ki so z njimi zvezane. Sestal se bo vsaj vsak mesec k posvetovanju. Tako meni angleški ministrski predsednik, da bo četverosporazum zmagal. Vojska se je, tako je rekel Lloyd-Zorž, vsled neednosti podaljšala, po edinosti pa bo okrajšana.

Cela divizija odrezana.

Pri kraju Longarone (ob gornjem toku reke Piave), severovzhodno od mesta Belluno, je bila vsled smotrenega sodelovanja naših v gorah se bore-

lih armad italijanska divizija popolnoma odrezana. Divizija se je po vročem boju, v katerem so dosegli predvsem naši štajerski strelski polki velik uspeh, udala in položila orožje. V naše roke je prišel 1 general, nad 10.000 mož, 12 topov in nepregledna množina drugega vojnega gradiva.

Naš plen.

Od 24. oktobra do 11. novembra so naši vjeli približno 270.000 mož. Padlih in ranjenih je na italijanski strani najmanj 150.000 mož, tako da je italijanska armada izgubila v treh tednih nad 400.000 mož. Topov smo uplenili blizu 3000. Ostali plen je naravnost ogromen in se ne da prešteti.

Sestanek treh vladarjev v Gorici.

Nemški cesar Viljem je prispel dne 11. novembra na jugozapadno bojišče in je bil sprejet od cesarja Karla, nadvojvode Maksa, Friderika, Evgena in princa Feliksa Parmškega, generala Arc itd. Oba vladarja sta se pozdravila s poljubom. Cesar Viljem je čestital našemu cesarju, da se je rešil iz nevarnosti utočnitve. Cesar Viljem je posestil tudi cesarico Zito. Kmalu nato je prispel iz svojega stana kralj Bolgarov s princema Borisom in Cirilom, nadvojvode Maks, Leopold Salvator, Friderik, Evgen in prino Feliks Parmski. Po prisrčni poslovitvi je odpotoval cesar Viljem dalje na fronto, dočim sta se kralj Ferdinand in naš cesar Karel vrnila vsak v svoj vojni stan.

Turška bojišča.

Ker so se sedaj na turških bojiščih spremenile vremenske razmere na boljše, izkoriščajo Angleži to okolnost za obširna vojna podvzetja proti turškima frontama v južni Palestini in v Mezopotamiji. V južni Palestini so se vršili v času od 2. do 7. novembra hudi boji, ki so nesrečno končali za Turke. Angležem se je dne 7. novembra posrečilo zasesti važno mesto Gazo v južni Palestini ob morski obali. Turški poveljnik Djemal-paša se je moral umakati v smeri proti Hebronu, ki je komaj 40 km oddaljen južno-zahodno od Jeruzalema. Angleži prodirajo sedaj v smeri proti Jeruzalemu. Cilj angleških podvzetij je zasesti vso Palestino. Kako skrbno so se Angleži pripravljali na ofenzivo v južni Palestini, je razvidno že iz tega, da podpira njihova podvzetja ob morski obali oddelek vojnega brodovja, ki obstrljuje morsko obrežje, in da uporabljajo na fronti motorne oklopne avtomobile, takozvane „tanke“ in da se poslužujejo v veliki množini strupenih plinov.

Toda ne samo v južni Palestini, ampak tudi v Mezopotamiji ob rekah Evfrat in Tigris so Angleži pričeli z ofenzivo. Od Bagdada so že prodrli Angleži v smeri proti severozahodu za celih 200 km. V dobi med 2. in 7. novembrom so zavzeli mesti Dur in Tekrit ob reki Tigris. Pri prodiranju Angležev so imeli Turki velike izgube zlasti na municiji in topovih. Cilj angleškega prodiranja je staroslavno zgodovinsko mesto Mozul, ki je oddaljeno od mesta Tekrit samo 200 km v severozahodni smeri. Angležem se bo skorogotovo posrečilo zasesti mesto Mozul, ker je ozemlje za uspešno ustavljanje turških čet pred tem mestom zelo neugodno. Angleži so dosedaj prodrli v Mezopotamiji ob rekah Evfrat in Tigris navzgor za čez 800 km.

Rane politične vesti.

V avstrijski državni zbornici se je vršila v petkovi seji velika razprava na nujna vprašanja in interpelacije Jugoslovancev, Čehov, Rusinov, rusinskih in nemških socialdemokratov glede nameravane rešitve poljskega vprašanja in sicer v tem smislu, da bi se, še predno bi se sklenil mir, Galicija izločila iz naše države in se priklopila k Rusko-Poljski, iz katere bi se naj ustvarilo lastno kraljestvo Poljakov pod žezlom Habsburžanov. Tako bi prišli vsi ostali narodi v Avstriji v manjšino in bi dobili Nemci večino v državnem zboru. V imenu jugoslovanskega kluba je govoril njegov načelnik poslanec dr. Korošec, ki je povdarjal, da se popolnoma strinja s tem, da se reši poljsko vprašanje ter da dobijo Poljaki svoje lastno kraljestvo. Toda ako bi se rešilo to vprašanje samo enostransko na ta način, da bi prišel del Poljakov pod žezlo Habsburžanov, del pa pod žezlo Hohencolerccev, bi taka delitev irajno vznemirjala evropski mir in bi bila nova ovira za sklepanje miru. Mi hočemo, da se reši poljsko vprašanje, toda rešiti se mora istočasno in v zvezi z jugoslovanskim, rusinskim in bosanskim vprašanjem. Zato mora pasti dualizem, na katerem temelji nadvlada nemškega in madžarskega naroda v Avstro-Ogrski. Mi hočemo, da se narodi, ki po krvi in jeziku spadajo skupaj, združijo ter postanejo svobodni in prosti vsakega tujega gospodstva. Ko sta v istem smislu govorila še tudi zastopnika Čehov in Rusinov, je podal ministrski predsednik izjavo, da posve-